

מדינת ישראל

משרדו הממשלה

משרד

תיק מס' 197/8

קובץ איוול

1997

איוול

תיק מס'

197/8

מחלקה

שם תיק: ועדת כרן-קדמי בענין ילדי תימן - קטעו
עתונות

סורה כיוי: 9720/8-ג

סורה פריט: 0009hko

כתובת: 2-109-3-6-2 תאריך הדפסה: 05/07/2016

עיריית תל אביב
מחלקת איוול

העסקים האפלים של ברגמן

שמשון גיאת:
"הבטחתי לחוקר
הוועדה, יוסי יוסיפוב,
לא להוציא על כך
מלה. אבל מאחר
שעברה שנה וחצי
וכלום לא קרה, אני
רואה את עצמי
בטור מההבטחה"

צילום: חן אלמא

מאחורי הקלעים: שמשון גיאת

מטורנותו בהעברת ילדים תימנים לארצות הברית. קודם כל הוא ביקש טמני בכל לשון של בקשה לא להזכיר את השם באזני איש. אחי כך הפניד כי להסתמש בקשרי ולגלות מי היה האחראי על חקירתו של דרב ברגמן לפני עשרים שנה, ולקטוע אתו פגישה. גיאת נענה לבקשה ברצון. בשוכו לארצות הברית הוא מצא שהאחראי על החקירה מבחן היום כאחד המרקליטים המזויים בניו יורק. גיאת התקשר אליו, ופרקליט המחוז הסכים

לבין קודמי היהדות ומעניה לדורותיהם, אבל בסופה של הרבה נמצא אשם במרמה בבית משפט של שניסיער מוסכעים. אך נקשר תנוכל ברגמן לתעלומת ילדי תימן שמשון גיאת אומר שבניקורו הקודם בישראל פנה אליו ערד יוסי יוסיפוב, חוקר הוועדה, וביקש את עזרתו. היה בירו יוסיפוב מידע לא כדוק, שלפיו נהג ברגמן לייבא מישראל ילדים תימנים לאימוץ, תמורת תשלום. "יוסיפוב השד שבהאונת לברגמן במשך חקירתו הארוכה עשוי להימצא חומר שיצביע על

לברגמן להמשיך לגבות כספים על הטיפול בהם. העיתונים טענו שמסדותיו של ברגמן היו ביטוי לפעילות כספית של המאפיה, וכשהמטיבו לחטט השמו גם את מעללי אביו של ברגמן בתחילת המאה, האב, אף הוא יהודי רתי, הבריה ודראין לצרפת נכתבי קודם. יום אחד נשטטו בנתיף רואי בפאריס כמה ספרי תלמוד משק המכתבים, וזרם דקים של הדואין החל להישפך מהם. ברגמן התנהג שלא יאשימו אותו על המא אביו, עשה מרצף של צדיק, מידר בככי, ציטט מהכתובים ועשה השוואות בינו

בתוך הממסד הפוליטי בניו יורק. בזכות קשריו וכוחו היה ברגמן "הקפדר הגדול". אנשים היו עולים אליו לדגל: פוליטיקאים אמריקאים, "מאכרים" מסוגים שונים, וזם פוליטיקאים ישראלים, במיוחד של הממ"ל. ברגמן, שחבש לראשו כיפה שחורה גדולה, היה מקבל אותם בהדרת מלכות, וכי שנחשב ראוי קיבל את סיעו, לפעמים גם בצורת תרומות. בתחילת שנות ה-70 פתח הניו יורק טיימס בחקירה מורכבת של רשת בתי האבות של ברגמן בריגמן. הממשלה הפדרלית הקציבה סכום כסף לכל זקן שהוחזק כמסור, והעיתון טען שכרגמן, בני משפחתו ומקורביו שואכים לכיסויים הון עתק, על השכון הוותת חוקרים. לחקירה הצטרפו מדי טאור כל העיתונים החשובים והפרשה התגפפה לממדי ענק. היו שקראו לה "וטרנטיש היהודית", וביטל נמצא גם מי שטען שהכל אנטישמיות, עורבא פרה, עלילות של יריבים פוליטיים.

חקירת ברגמן

בניו יורק נפתחה חקירה, אבל בגלל קשריו וכוחו של ברגמן בתוך הממסד העירוני היא הסתבכה ונמשכה זמן רב. בעיצומה נערך שיטוע מוסכי מתוקשר טאור, עובדים כנתי האבות של הרב ברגמן סיפרו על ישישים מזי רעב, על חולים שמתו בעטא, על זקנים תשושים ששכבו בקראם בלי לקבל טיפול רפואי, ועל אחרים שלקו בפצעי לחץ מהזנחה וחטי טיפול. "הבטתי באכי הראיתי שהוא הולך למות", סיפרה עדה אחת לוועדת החקירה שהוקמה בעקבות חשיפת הפרשה. היא הושיה את אביה לבית חולים וזם מת מהתייבשות ומזיהום בדרכי השתן. גופו היה מוססה בפצעי לחץ מסיבה. אחת מוסמכת סיפרה לחוקרים איך עיוותו הרשויות את מכנאיה, לאתר שריווחה לאגף הבריאות העירוני על תנאי האספו האיזמים.

עדותיהם של העובדים וקרובי המשפחה של חוקרים נשמעו לעתים כמו סצינות מטרט אימה סרוסטי. ואו התברר שרשת בתי האבות של הרב ברגמן נבחה "מדייקר", חברת הביטוח הריפואי, 1.2 מיליון דולר על טיפולים כחולים שלא היו ולא נבראו. עד כדי כך ויעזו הפרטים את הציבור, שאנשים היו מוכנים להאמין גם לשמועה שנפוצה או, שלפיה זקנים עריריים שמתו בבתי האבות של הרשת נשמרו בחשאי תוקפה ארוכה בקורו, בלי קנורה, כדי לאפשר

כאב גרון

לפני כשנה וחצי פנה שמשון גיאת בשידור חי, כתובת טלוויזיה של הכ"ר בניו יורק, אל מאומצים יהודים שלא העזו להתייחס. גיאת קרא להם להקל על סבלם של מאות הורים שאיבדו את ילדיהם, וביקש מכל מאומץ, כן או כה, שעוזר כזה מזה של הוריו המאמצים, ליצור קשר. צילה לויז נענתה לקריאתו ובתבה אליו מיד: "הורי המאמצים ראו אותי לראשונה בביתו הפרטי של רופא ילדים חיפאי, עשרה ימים לאחר הולדתי. לרופא זה היו עוד כמה ילדים שהמתינו לאימוץ". למסתבה צירפה את צו האימוץ ואת מסכתו של עורך הדין החיפאי טיפיל באימוץ בשנת 1949. גיאת שלח מיד את התומר לוועדת החקירה המסלכתית. "מאומצים לא משהיים להחשף", הוא אומר. "חשבת שחקירת עניינה של צילה מאימצת בעלת חוות תימנית מובהקת, תסייע לפתרון התעלומה. הוועדה לא השיבה לי. באוגוסט לפני שנה הופעתי לפני הוועדה כדי להמסיר ולקדם את חקירת הוותה של צילה. שאלתי את יורי הוועדה, השופט יהודה כהן, מודע הוועדה לא ראתה צורך לספל בעניינה של צילה במשך הוודשים שחלפו והשופט כהן השיב לי: המנדט של הוועדה הוא לחקור מה קרה ואיך זה קרה. יפה, אמרתי לו, הסיפור של צילה יכול אולי להראות לנו מה קרה ואיך זה קרה".

כדורח הביניים שפרסמה הוועדה לפני חודש, מביעים תבריה פליאה: "מכל המאומצים שסמותרים רשומים בספרי האימוצים, דנפיעו כסך הכל בפני הוועדה קומץ מאומצים שניתן למנותם על אצבעות יד אחת". ובכל זאת, במשך חודשים רבים לא טיפלו בעניינה של צילה לויז, ואלמלא באה לישראל בכוחות עצמה - ייתכן שלא היו מטפלים בו כלל. מה פשר הסתבת הזאת? מוכיר הוועדה הודיש, לאון בן עזרא, טען

צילה לויז, כפי שנראתה בצילום ששלחה אל שמשון גיאת

כתגובה שאין לו סמכות לענות בשם חברי הוועדה, אבל הסכים לתרום הסבר בלתי רשמי בשמו: "אתה רחי לא יכול לרוץ אחיז כל אינפורמציה שנתון לך כל אחר, תיכף ומיד להתחיל לרוץ ולהפש מי זה מי וטי לא. וזה גם בארצות הברית, זה רחוק. שיכוא הכן אדם בעצמו ויתן את האינפורמציה, ואז נחפשי". בן עזרא גם המסיל לי מסל: "תאר לך אדם שכואב לו הגרון וכא אחד בשמו לרופא ואומר לו: לוח וזה כואב הגרון. אתה מכיז?" כן. זה שכוואב לו וגרין צריך לבוא בעצמו אל הרופא. "הבנת", פסק מזכיר הוועדה.